

OPERA X 2

Le Portrait de Manon

JULES MASSENET

THE OLD MAID AND THE THIEF

GIAN CARLO MENOTTI

Högskolan för scen och musik

**GÖTEBORGS
UNIVERSITET**

OPERA X 2

Regi: Mira Bartov

Scenografi och ljusdesign: Fredrik Glahns

Dirigent: Kjell Ingebretsen

University of Gothenburg Symphony Orchestra

Jules Massenet – Le Portrait de Manon

Chevalier Des Grieux – Oscar Quiding

Aurore – Sara Eriksson

Jean – Isabella Lundqvist

Tiberge – Johan Olsson

Manons porträtt – Emelie Fredriksson

Kör – Siri Carbin Åhlund, Caspar Engdahl, Isabella Lundqvist, Johan Olsson och Daniella Savelin

Gian Carlo Menotti – The Old Maid and the Thief

Miss Todd – Siri Carbin Åhlund

Laetitia – Emelie Fredriksson och Daniella Savelin

Miss Pinkerton – Emelie Fredriksson och Daniella Savelin

Bob – Oscar Quiding

Berättaren – Johan Olsson

Premiär: 5 december kl 19 i Jacobsonteatern, Artisten

Speldatum: 8/12, 9/12, 11/12 och 12/12

Kom ihåg att stänga av din telefon.
Fotografering och inspelning vid evenemanget är inte tillåten.

REGISSÖRENS INTRODUKTION

En komisk melodram och en grotesk komedi, som till synes har väldigt lite gemensamt, blir utmaningen för operastudenternas avgångsklass i år. Den 30 minuter långa pausen mellan dessa två enaktare får representera de 50 år som passerade mellan de båda verkens tillkomst. Och det var inte vilka 50 år som helst, utan kanske de mest dramatiska i modern europeisk historia.

Massenets opera ”Le portrait de Manon” hade urpremiär 1894, och Menottis opera ”The old maid and the thief”, hade 1939 urpremiär som radioopera. Däremellan skulle världen och människan komma att förändras drastiskt. Revolutioner vände upp och ner på världsordningen, imperier rasade och första världskriget kom att bli en fasansfull milstolpe i mänsklighetens historia. Någonstans under denna omvälvande period överger Romantiken människan och överlämnar henne åt Modernismen. Den stora kompromisslösa kärleken som varit värd att kämpa och dö för i de stora dramerna, ersätts av en ny desillusionerad jakt på mål och mening i tillvaron. Det är en period som leder fram till vad existentialisterna kallade för år 0, efter atombomben. Har människan egentligen någonsin återhämtat sig från det traumat?

Opera, upp till en viss punkt i historien, är en ljudande påminnelse om en tid då känslor och tankar var stolta bärare av romantiska visioner och ideal. Vad ersattes dessa av i den så kallade moderna tiden som leder fram till vår egen? Med vårt scenspråk har vi försökt skilja på dessa två epoker. I dagens scenkonstnärliga klimat, som så ofta ger uttryck för psykologisk realism, är det nyttigt att öva sig i de stora gesterna och expressionistiskt utspel. Men lika krävande är den minutiösa timing som Menotti tecknar musikaliskt i sin detaljrika satir. Detta är kort och gott två operor som är värdiga utmaningar för våra operastuderenter.

Mira Bartov, regissör

HANDLING

JULES MASSENET (1842–1912) – LE PORTRAIT DE MANON

ROLLER

Chevalier Des Grieux – en desillusionerad man med ett tragiskt kärleksförflutet.

Aurore – ung flicka med mystisk härkomst, förälskad i Jean.

Jean – ung man, Des Grieuxs skyddsling, förälskad i Aurore.

Tiberge – gammal vän till Des Grieux och vårdnadshavare för Aurore.

Manon Lescaut – ett porträtt av en död kvinna, ett minne av en våldsam kärlek, en vålnad med ett järngrepp om des Grieuxs hjärta, Aurores faster.

Chevalier Des Grieux försöker att inte lyssna till byborna som utanför hans fönster sjunger om den lyckliga kärleken. Han har en gång för alla förvisat kärleken från sitt hem och sitt hjärta, som resultat av en tragisk kärlekshistoria som han försöker att

glömma. Men han hör en röst i mängden, som påminner honom om hans förlorade kärlek och väcker minnena till liv igen. Han återupplever för sitt inre förälskelsens första ögonblick, de hinder som kom i hans väg och det fruktansvärda slut som drabbade hans älskade.

Starkt medtagen av känslorna som minnet väcker märker han knappt att Jean söker hans uppmärksamhet. Med en kraftansträngning försöker Des Grieux dölja sin sinnesrörelse för att återuppta dagens lektioner med sin unge skyddsling. Men Jean verkar också vara i obalans, och det dröjer inte länge förrän den unge mannen motvilligt avslöjar att han är förälskad. Des Grieux får ett raseriutbrott. Efter alla varningar om vilken oåterkallelig skada kärleken kan åsamka människan, och alla omsorger Des Grieux har ägnat Jeans uppfostran, är detta tacken. Men Jean är så förtvivlad att han inte vill fortsätta leva utan sin älskade. Des Grieux som bara alltför väl minns hur en så stark kärlek känns veknar, och ber att få veta vem den unga flickan är. När Jean avslöjar att det är den fattiga flickan Aurore, blossar Des Grieuxs vrede upp på nytt. ”Tänk på ditt namn Vicomte, och den skyldighet du har gentemot dina förfäder, den flickan är och har ingenting.” Des Grieux vägrar att höra talas om flickan mer och skickar iväg Jean.

Tiberge, som sökt upp Des Grieux för att vädja å det unga kärleksparets vägnar, inser ganska snart att det är ett illa valt tillfälle. Han påstår sig istället vara där för att få Des Grieuxs synpunkter på några verser som han (väldigt) nyligen diktat. Des Grieux tappar tålmodet med Tiberge och beklagar sig över vilken oseriös skojare han har blivit, från att ha varit en lärd och högt ansedd man. Tiberge kan då inte låta bli att påminna Des Grieux om, hur han själv har genomgått en ganska stor transformation de senaste åren. En gång var det Des Grieux själv, som behövde hjälp på grund av den olyckliga och otillåtna kärlek som han levde och ville dö för. Tiberge behöver bara uttala namnet Manon för att Des Grieux ska bryta ihop av smärtan, som minnena åsamkar honom. Tiberge passar på att be honom gå med på att träffa Aurore och ge henne en chans. Des Grieux är orubblig i sitt beslut och ber Tiberge dra åt helvete.

Aurore och Jean som förlitat sig på Tiberges övertalningsförmåga blir förkrossade, när de inser att Des Grieux aldrig kommer att låta dem gifta sig. De bestämmer sig då för att de måste dö tillsammans. Frågan är bara hur? Efter att ha gått igenom alla tänkbara alternativ, är de snart helt uppslukade av varandra och återupptar sina kärlekslekar. Av en slump råkar de stöta på en tavla med ett porträtt av Manon, som Des Grieux försökt hålla hemligt. De blir båda fångslade av hennes skönhet och likhet med Aurore. Tiberge som råkar komma in i detta ögonblick känner igen Manon, och förstår att han kan utnyttja likheten med Aurore för att få Des Grieuxs känslor att vekna. Han ser till att de får mötas och låter Manon tala genom Aurore. ”Kärleken, detta ousägliga mysterium skänktes oss av den Evige för att trösta oss på jorden och påminna oss om himmelen.”

Likheten med Manon och budskapet blir för mycket för Des Grieux. Han förstår nu att kärlekens väg är den enda rätta och välsignar det unga paret kärlek. Tiberge avslöjar att Aurore är dotter till Lescaut och därmed brorsdotter till Manon. Cirkeln är sluten...

OM MUSIKEN – JULES MASSENET

Det började 1731 då abbé Antoine François Prévost (1697–1763) lät publicera sin roman *Histoire du chevalier Des Grieux et de Manon Lescaut*. Abbén hade levt ett äventyrligt liv bland annat i England, men också utträttat ett stort arbete med att göra fransk och engelsk litteratur känd i respektive land. Med sin egen roman väckte han ett enormt intresse genom de djupgående psykologiska skildringarna av de båda titelpersonernas ojämlika förhållande.

Det är väl bara naturligt att berättelsen också lockade tonsättarna. Först var Fromental Halévy som 1830 återberättade den i form av en balett. Därefter kom Daniel François Auber som 1856 presenterade en opera på Opéra-Comique i Paris. Men det var först när Jules Massenet den 19 januari 1884 gav premiären på sin nyskrivna opera, också denna gång på Opéra-Comique, som det blev eko i operavärlden. Det blev Massenets verkliga genombrott, även om han redan 1867 haft premiär på sin första opera *La Grand'tante*. Totalt komponerade Massenet ett fyrtiotal operor, vid sidan av ett flertal orkestersviter och baletter.

Massenet kunde inte släppa sin *Manon*. Han fick idén att följa upp historien med ”vad hände sedan?”. Naturligtvis var han inte opåverkad av Puccinis framgångar, och ville kanske inte helt ge Puccini all fortsatt ära. På sitt lantställe utanför Paris satt han omkring 1894 och arbetade på fortsättningen. Han förlade till och med några arbetspass i det hus i Haag där Prévost en gång bott, för att hitta rätt stämning. Resultatet av detta projekt blev *Le Portrait de Manon*, som fick sitt uruppförande den 8 maj 1894, ännu en gång på Opéra-Comique. Tiden har gått, och Des Grieux får syn på ett porträtt av sin gamla kärlek *Manon*. Händelserna får ett ungt par att våga satsa på kärleken. Den nya operan har vissa musikaliska anspelningar på den gamla och gavs flitigt fram till 1920-talet. Sextio år senare tog man upp den på nytt på La Fenice i Venedig, varefter den sporadiskt satts upp på nytt, bl.a. på Liceu Opera Barcelona 06–07 och Covent Garden 2013.

Stig Jacobsson

GIAN CARLO MENOTTI (1911–2007) – THE OLD MAID AND THE THIEF

ROLLER

Miss Todd – äldre ungmö

Laetitia – hennes husa

Miss Pinkerton – grannfru

Bob – luffare

Berättaren – okänd

En regnig dag hemma hos Miss Todd. Miss Pinkerton kommer som vanligt på visit för att avhandla dagens skvaller, när det plötsligt knackar på dörren. Besökaren visar sig vara en tiggare (Bob). Men husan Laetitia lyckas övertyga Miss Todd att ta emot främlingen, och ser dessutom till så att han får stanna några dagar. Skulle skvaller uppstå ”är det en avlägsen kusin till Miss Todd som är sjuk och sängliggande” kommer de överens om.

Nästa dag stöter Miss Todd på Miss Pinkerton som informerar henne om att en förrymd brottsling syntes i trakten, och på beskrivningen av densamme drar Miss Todd slutsatsen att det är Bob. Hon skyndar hem och berättar allt för Laetitia och säger att de omedelbart måste få honom ur huset. Men Laetitia är beredd att gå långt för att behålla Bob i huset: ”Det är bättre att bli mördad av en man än att leva utan en.” Hon föreslår att de ger honom pengar så han slipper stjäla. Miss Todd instämmer och börjar genast ”låna” pengar ur diverse föreningskassor och grannfruars plånböcker för att ha råd med sin gäst.

Dagarna går och de två kvinnornas känslor för Bob blir starkare för varje dag. Den oförtröttliga Miss Pinkerton kommer rusande med nyheter om brottslingens senaste förehavanden: Pengar har försvunnit från både kollekten och grannfruarnas plånböcker.

Bob är rastlös och längtar ut till friheten igen. Han är just på väg att ge sig av när Laetitia desperat avbryter hans flyktförsök. ”Han får vad som helst om han stannar”. Bob ber då om sprit för att hålla ledan på avstånd. Trots att Miss Todd är grundare av nykterhetssällskapet i byn, lyckas Laetitia få henne att gå med på hans begäran. Men hellre än att bli sedd i en butik i färd med att köpa sprit, ger sig Miss Todd ut mitt i natten med Laetitia för att stjäla den.

Morgonen därpå kommer Miss Pinkerton inrusande med senaste nytt. Spritbutiken har blivit rånad och alla hus i byn ska genomsökas. Så fort Miss Todd lyckats bli av med Miss Pinkerton, rusar hon till Bobs sovrum med Laetitia. Den enda utvägen är att rymma alla tre. Men Bob, som aldrig begått ett brott i sitt liv, har inte en tanke på att fly. Miss Todd förklarar honom då sin eviga kärlek, men Bob skrattar henne rakt i ansiktet. Den sårade Miss Todd ger sig av för att hämta polisen.

Bob gör inget motstånd, säker som han är på att rättsvisan kommer att segra. Men Laetitia övertygar honom om att han inte har en chans. Hans enda möjlighet är att fly med henne. Bob ger med sig ”The devil couldn’t do what a woman can, make a thief of an honest man” Bob och Laetitia plundrar snabbt hela huset på värdesaker och rymmer i Miss Todds bil. Miss Todd återvänder ångerfylld, men inser snart att hon har blivit bedragen.

OM MUSIKEN – GIAN CARLO MENOTTI

Gian Carlo Menotti föddes i Italien och studerade som mycket ung vid musikkonservatoriet i Milano (1923–27) innan han som sjuntonåring tog sig till Amerika och studier vid Curtis Institute of Music i Philadelphia, där han själv så småningom undervisade i komposition (1948-1955). Under karriären höll han nära kontakt med det italienska musiklivet och grundade 1958 festivalen i Spoleto.

Menotti har en mycket stor produktion av musik i de flesta genrer och hans musik har vunnit internationellt erkännande. Framförallt har han ägnat sig åt sceniska verk; främst operor där hans melodiska ådra kommit väl till pass och tilltalat sångarna, men där också hans strävan efter att skildra ”vanliga” människor i vår egen samtid lockat andra åhörare än den vanliga operapubliken. Totalt har det blivit ca 25 operor.

Redan som tioåring skrev han sin första opera, Pierrots död, men det var i Amerika han slog igenom som en av tidens främsta. Tjugofem år gammal skrev han *Amelia goes to the Ball*, en enaktare som 1938 sattes upp på Metropolitan i New York. Året därpå kom *The Old Maid and the Thief* som beställdes av NBC för att uruppföras i radio den 22 april 1939. Så följde premiär på premiär, och de mest framgångsrika operorna blev *The Medium* (1945) som visades 212 gånger på Broadway, *The Telephone* (1947), *The Consul* (1950) som blev en mycket uppskattad skildring av det kalla kriget. Mest älskad har förmodligen hans julopera i en akt, *Amahl* och de nattliga besökarna, blivit. Den uruppfördes i amerikansk tv julafton 1951 och har därefter visats i tusentals uppsättningar världen över.

Till *The Old Maid and the Thief* inspirerades han när han besökte sin livspartner Samuel Barbers föräldrahem, och kunde konstatera att även en liten och gammaldags stad ruvade på oanade hemligheter och mörka förhållanden. Det är en av de första operorna som skrevs direkt med tanke på radiomediet, och den väckte 1939 stor entusiasm bland amerikanska kritiker som anade radions potential. Han var ännu osäker på det engelska språket, och skrev först librettot på italienska, för att därefter själv översätta det till engelska. Operan handlar om att utnyttja medmänniskor för egen vinning, i grund och botten om moral, och i det här konkreta fallet om en mycket egoistisk kvinna som utnyttjar sin ställning. ”En kvinna kan vad djävulen inte förmår, att göra en tjuv av en ärlig man.” hävdade tonsättaren.

Menotti upptäckte tämligen omgående att hans opera också skulle göra sig förträffligt på operascenen, det behövdes bara några smärre justeringar och en utökad orkester. Scenpremiären ägde rum i Philadelphia den 11 februari 1941. Det blev en opera som sneglar tillbaka på 1700-talets nummeropera, med 14 nästan separata scener, där tonal harmoni alltid dominerar. Några arior har blivit separata slagnummer.

Stig Jacobsson

OPERASTUDENTERNA

SIRI CARBIN ÅHLUND – MEZZOSOPRAN

Började sin sångutbildning vid Kapellsbergs sceniska sånglinje i Härnösand, följt av en kandidatexamen i kammarmusik vid Musikhögskolan i Örebro.

Hon har under sin studietid gjort roller som Dorabella i *Così fan tutte*, Sesto i *La Clemenza di Tito*, Tredje dam i *Trollflöjten*, Carmen och Charlotte i *Werther*. Under 2014 har hon deltagit i två uruppföranden: hemmafrun Tuttan i *Prova på för operasugna*, av Paula af Malmborg-Ward, samt kusinen Adèle i *Leka med elden*, av Roger Assar Johansson. Siri studerar för Marco Stella.

Emelie Fredriksson och Siri Carbin Åhlund

SARA ERIKSSON – SOPRAN

Har studerat sång på Ingesunds musikhögskola, Musikkonservatoriet i Falun, Birkagårdens folkhögskola och Operastudion i Stockholm.

Under sin studietid har hon arbetat med bl.a. titelrollerna i *Madama Butterfly* och *Tosca*, Tatjana i *Eugen Onegin*, Donna Elvira i *Don Giovanni*, Elsa i *Lohengrin* och Agathe i *Friskyttan*. Hon fick 2013 års Bayreuthstipendium för unga lovande Wagnersångare från Wagnersällskapet. Sara studerar för Bo Rosenkull.

EMELIE FREDRIKSSON – SOPRAN

Studerade sång och musikal för Kim Kirkman vid Central Queensland University, Australien. Därefter klassisk sång och opera på Birkagården i Stockholm samt sceniska studier på Stockholm Operastudio.

Emelie har sjungit roller som Proserpin av J.M. Kraus som uppfördes på Confidencen, Grevinnan i *Figaros bröllop*, Häxan i *Hans och Greta*, Madrassen i Jennefelts opera *Gycklarnas Hamlet*. Under studietiden har hon spelat Caroline Krapp i Lars-Åke Franke-Bloms opera *The Career of Florenzo Waldweibel-Hostelli*. Emelie studerar för Åsa Bäverstam.

ISABELLA LUNDQVIST – SOPRAN

Började sina studier inom opera på Härnösands folkhögskola för att sedan ta sig till Göteborg.

Isabella har under sin studietid bl.a. arbetat med roller som Adriana i *Adriana Lecouvreur*, Desdemona i *Otello*, Liù i *Turandot*, titelrollen i *Rusalka* samt Mimì i *La Bohème*.

Sommaren 2014 sjöng hon rollen som Kerstin i Roger Assar Johanssons kammaropera *Leka med elden*, baserad på Strindbergs pjäs med samma namn, med uruppförande i Kalmar. Isabella studerar för Marco Stella.

Isabella Lundqvist och Sara Eriksson

JOHAN OLSSON – TENOR

Studerade klassisk sång under två år på Härnösands folkhögskola innan han började på Högskolan för scen och musik.

Här har han kunnat ses i roller som Nemorino i *Kärleksdrycken*, Rodolfo i *La Bohème* och Pinkerton i *Madama Butterfly*. Inom ramen för utbildningen gjorde han även 2014 titelrollen i uruppförandet av Lars-Åke Franke-Bloms opera *The Career of Florenzo Waldweibel-Hostelli*. Johan studerar för Sten Sjöstedt.

Johan Olsson

DANIELLA SAVELIN – SOPRAN

Hon började sin musikaliska utbildning på Södra Latins gymnasium och därefter följde studier vid Stockholms operastudio samt Birkagårdens Folkhögskola.

Under studietiden har det blivit roller som Lucia i *Lucia di Lammermoor*, Gilda i *Rigoletto* och Susanna i *Figaros bröllop*.

Våren 2014 gjorde Daniella Coachy Colombine i *Prova på för operasugna* av Paula af Malmberg Ward på Högskolan för scen och musik samt Modern i *Leka med elden* av Roger Assar Johansson på Kalmar teater. Till våren sjunger hon Barbarina i *Figaros bröllop* på NorrlandsOperan. Daniella studerar för Sten Sjöstedt.

Daniella Savelin

OSCAR QUIDING – BARYTON

Har som flera klasskamrater gått på Kapellsbergs folkhögskola i Härnösand. Efter det har han studerat kammarmusikprogrammet vid Mälardalens högskola.

Under sin tid på Högskolan för scen och musik har Oscar sjungit roller i två nyskrivna operor: Erich Sagasser i *The Career of Florenzo Waldweibel-Hostelli* av Lars-Åke Franke-Blom och Axel i *Leka med elden* av Roger Johansson. Andra roller som han arbetat med under studietiden är Papageno i *Trollflöjten*, Guglielmo i *Così fan tutte* och Belcore i *Kärleksdrycken*.

Sommaren 2013 sjöng Oscar rollen som Magerman i Benjamin Brittens *En midsommarnattsdröm* på Läckö Slott. Oscar studerar för Åsa Bäverstam.

Isabella Lundqvist och Oscar Quiding

PRODUKTIONSTEAM

MIRA BARTOV – REGISSÖR

Mira Bartov har skådespelarutbildning från Drama Centre London. Hon har studerat vid Nordiskt Musikkonservatorium och vid Stockholms universitet. 2005 avslutade hon sin utbildning som regissör vid Operahögskolan i Stockholm. Mellan 2008 och 2011 var hon konstnärlig chef för Folkoperan i Stockholm och 2009 utsågs hon till professor i musikdramatisk gestaltning vid Högskolan för scen och musik. Mira Bartov har även skrivit operalibretton och gjort flera översättningar av libretton bl.a till Tosca, Fedra och Julius Caesar som framförts på Folkoperan. Hon är verksam som regissör både i Sverige och utomlands, och har bl.a. regisserat på Folkoperan och GöteborgsOperan. I Schweiz regisserade och koreograferade hon Unsuk Chins opera Alice i underlandet i Genève, där hon också regisserade Enleveringen ur Seraljen. Nu senast regisserade hon den nyskrivna kammaroperan ”Nenia” av Kjell Habbestad som framfördes på Ultima-festivalen och Oslo operafestival i år.

FREDRIK GLAHNS – SCENOGRAF OCH LJUSDESIGNER

Fredrik Glahns är frilansande ljussättare, scenograf och dramatiker. Bland senare uppdrag kan nämnas Alexander och påfågeln, vinnare av Svenska Teaterkritikers pris för bästa pjäs, på Masthuggsteatern, Belongings på Gothenburg English Studio Theatre, Lämmelman på Stockholms Stadsteater, Fröken Julie i regi av Anna Petterson och Säfteoperans uppsättning av Skönheten och odjuret. Fredrik och Mira har tidigare arbetat tillsammans med Into the Woods på Stora Teatern, Leka med Elden på Kalmar Teater och fortsätter i vår med Don Giovanni på Malmö Opera.

KJELL INGEBRETSSEN – DIRIGENT

Hovkapellmästare Kjell Ingebretsen debuterade som dirigent 1969 vid Kungliga Operan i Stockholm. Under nio år som chef för Göteborgsoperan bidrog han starkt till att sätta Göteborgs nya operahus på den internationella kartan. Kjell Ingebretsen har även varit professor i dirigering vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och professor i opera vid Kunsthøgskolen i Oslo. Sedan juli 2009 är han konstnärlig ledare för masterutbildningen i orkesterspelande vid Högskolan för scen och musik.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG SYMPHONY ORCHESTRA

Orkestern består av studenterna vid den tvååriga internationella masterutbildningen i symfoniskt orkesterspelande vid Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet. Läsåret 2014/15 deltar studenter från 18 länder.

PRODUCENT – Monica Danielson

KOSTYMIDÉ – Mira Bartov, Kristin Johansson-Lassbo

KOSTYMTEAM – Jenny Beckman, Inger Hultén, Kristin Johansson-Lassbo och Pernilla Toll

MASKÖR – Kerstin Olsen

ORKESTERKOORDINATORER – Maria Andersson och Maria Wigander

ORKESTERINTENDENT – Lena Lundén

ORKESTERTEKNIKER – Staffan Abrahamsson och Bjarne Jakobsson

REPETITÖR – Lars-Göran Dahl

SÅNGLÄRARE – Åsa Bäverstam, Bo Rosenkull, Sten Sjöstedt och Marco Stella

SPRÅKCOACHNING MASSENET – Marie-Rose Blomgren

ÖVERSÄTTNING MASSENET – Gunhild Vidén

TEKNIKER – Lars-Åke Carlsson och Thomas Magnusson

FOTOGRAF – Johan Wingborg

GRAFISK FORM – Dinko Bajramovic

VI VILL RIKTA ETT SÄRSKILT TACK TILL:

Gunilla Nordin och Marika Siken på Göteborgs stadsteater

Kostymavdelningen på GöteborgsOperan

BESÖKSADDRESS Artisten, Fågelsången 1, bakom Konstmuseet

POSTADDRESS Box 210, 405 30 Göteborg

BILJETTER www.hsm.gu.se eller 031-786 4001 mån-fre 11-12

INFORMATION 031-786 4043 www.hsm.gu.se